

Науковий журнал

1.2013

ВІСНИК

**Хмельницького
національного
університету**

Економічні науки

Хмельницький 2013

ВІСНИК

Хмельницького національного університету

Затверджений як фахове видання

Постановою президії ВАК України

від 19.01.2006 № 2-05/1 (бюл. ВАК № 2'2006 р.)

Засновано в липні 1997 р.

Виходить 6 разів на рік

Хмельницький, 2013, № 1 (196)

**Засновник і видавець: Хмельницький національний університет
(до 2005 р. – Технологічний університет Поділля, м. Хмельницький)**

Головний редактор	Скиба М. Є. , заслужений працівник народної освіти України, д. т. н., професор, академік МАІ, академік УТА, ректор Хмельницького національного університету
Заступник головного редактора	Параска Г. Б. , д. т. н., професор, проректор з наукової роботи Хмельницького національного університету
Голова редакційної колегії серії “Економічні науки”	Войнаренко М. П. , заслужений діяч науки і техніки України, д. е. н., професор, академік АЕНУ, МАІ, УАЕК, проректор з науково-педагогічної роботи Хмельницького національного університету
Відповідальний секретар	Гуляєва В. О. , завідувач відділом інтелектуальної власності Хмельницького національного університету

Ч л е н и р е д к о л е г і ї

Економічні науки

д. е. н. Асаул А. М., д. е. н. Благун І. С., д. е. н. Бельтюков С. А., к. е. н. Бондаренко М. І., д. е. н. Ведерніков М. Д., д. е. н. Гесць В. М., к. т. н. Григорук П. М., д. е. н. Завгородня Т. П., к. т. н. Йохна М. А., к. е. н. Ковальчук С. В., д. е. н. Козак В. Є., д. е. н. Кругляк Б. С., д. е. н. Кулинич О. І., д. е. н. Лук'янова В. В., к. е. н. Любохинець Л. С., д. е. н. Мікула Н. А., д. е. н. Микитенко В. В., к. е. н. Михайловська І. М., д. е. н. Нижник В. М., д. е. н. Орлов О. О., к. е. н. Стадник В. В., к. е. н. Тюріна Н. М., к. е. н. Хмелєвська А. В., д. е. н. Хрущ Н. А.

Технічний редактор к. т. н. Романюк В. В.
Редактор-коректор Броженко В. О.

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Хмельницького національного університету,
протокол № 6 від 23.01.2013

Адреса редакції: Україна, 29016,
м. Хмельницький, вул. Інститутська, 11,
Хмельницький національний університет
редакція журналу “Вісник Хмельницького національного університету”
☎ (03822) 2-51-08
e-mail: patent_1@beta.tup.km.ua
vagvestnik@rambler.ru
web: http://library.tup.km.ua/visnyk_tup.htm
<http://visniktup.narod.ru>
<http://vestnik.ho.com.ua>

Зареєстровано Міністерством України у справах преси та інформації.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 9721 від 29 березня 2005 року (перереєстрація)

© Хмельницький національний університет, 2012
© Редакція журналу “Вісник Хмельницького національного університету”, 2012

О. Ю. САМБОРСЬКА, Е. А. КІРЄЄВА, М. В. ХАЛАМЕНДИК РОЗРОБКА КОМПЛЕКСУ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ	76
--	----

ОБЛІК ТА АУДИТ

Л. Г. ДОНЧАК УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ЯК СКЛАДОВИХ ВНУТРІШНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПІДПРИЄМСТВА	82
Г. В. БЛАКИТА, Л. А. МАЙСТЕР, А. О. ЛУКІНА ПИТАННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	85
Л. Г. КЕМАРСЬКА ВИБІР ОПТИМАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ	88
Т. П. СМОРЖАНЮК КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ ЇЇ УПРАВЛІННЯ	95
О. М. КУДИРКО, С. Г. ШАФІЄВА ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРШЕННЯ	102
Т. М. ЧЕБАН ДОХОДИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	105

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Г. А. УТКІНА, С. В. ТКАЛЧЕНКО СИСТЕМА ІНДИКАТОРІВ ЯК ОСНОВА ПРОГНОЗУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	112
Ю. В. СИВОПЛЯС ЗАСТОСУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ВНУТРІШНІХ ІННОВАЦІЙ ПРОЕКТУ ЯК НЕМАТЕРІАЛЬНОГО АКТИВУ ОРГАНІЗАЦІЇ	116
Н. Г. БАЗАВЛУК ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК СУЧАСНИХ СВІТОВИХ ТА МАКРОЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН	120
М. В. ШАРКО, Н. А. АДВОКАТОВА СИСТЕМНА КЛАСИФІКАЦІЯ ТЕРМІНОЛОГІЧЕСКОГО АППАРАТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДЕЯТЕЛЬНОСТІ	125

ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Р. І. ЛОПАТЮК ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	134
Т. В. ФУТАЛО НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЇ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ	137
О. В. ЯРІШ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІСІ НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ	144

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21.06.1999 р. № 397/3690.
2. Новікова Н.М. Структурно-логічна модель управління дебіторською заборгованістю підприємства / Н.М. Новікова // Актуальні проблеми економіки. – 2005. – № 1. – С. 75–82.
3. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / В.О. Подольська, О.В. Яріш. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.
4. Бланк И.А. Финансовый менеджмент: [учебн. курс] / И.А. Бланк. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – К.: Изд-во "Эльга", Ника-Центр, 2004. – 656 с.
5. Нікітюк А.В. Аналітична оцінка дебіторської та кредиторської заборгованості [Електронний ресурс] / А.В. Нікітюк, О.Ф. Томчук. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>
6. Бондаренко О.С. Методика управління портфелем дебіторської заборгованості / О.С. Бондаренко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 4. – С. 17–23.

Надійшла 12.12.2012; рецензент: д. е. н. Шарко М. В.

УДК 657.6(045)

О. М. КУДИРКО, С. Г. ШАФІЄВА

Вінницький торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету

ПРОБЛЕМИ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

У статті розглянуто питання сутності внутрішнього аудиту, його ефективності у різних сферах діяльності, а також проблеми, які виникають при його впровадженні на підприємствах України та можливі шляхи їх вирішення, визначено основні вимоги, які забезпечать ефективність функціонування внутрішнього аудиту на підприємстві.

The paper considered the essence of internal audit and its effectiveness in various fields, and problems that arise in its implementation in Ukraine and possible solutions, the basic requirements to ensure the effectiveness of the internal audit of the company.

Ключові слова: аудит, внутрішній аудит, аудитор, необхідність внутрішнього аудиту.

Постановка проблеми. В наш час, в умовах ринкової економіки, глобалізаційних змін, інтеграції та розвитку міжнародних відносин, відбуваються значні зміни в діяльності вітчизняних підприємств та принципах ведення бізнесу. Все більшого поширення набуває делегування управлінських повноважень залученим менеджерам, що призводить до необхідності належної організації власниками контролю за їх діяльністю. В світовій практиці відомо багато випадків неефективного використання ресурсів компаній та шахрайство найманих управлінців, які призвели до втрати власниками майна і можливості подальшого розвитку бізнесу. Ці зловживання були обумовлені недостатністю та непрозорістю інформації про стан господарської діяльності та відсутністю контролю з боку власників за використанням вкладених коштів. У зв'язку з цим все більшої актуальності набуває питання ефективності організації внутрішнього аудиту на підприємстві, що дасть власникам можливість контролювати функціонування вкладеного капіталу та діяльність найманих працівників. Але, в Україні цей вид аудиту ще не є достатньо поширеним, оскільки власники більшості підприємств недооцінюють реального значення застосування внутрішнього аудиту, що пов'язано з недостатністю необхідної інформації з даного питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблемних питань внутрішнього аудиту займалися такі вчені, як Богомолів А.М., Бутинець Ф.Ф., Гніденко Н.А., Каменська Т.О., Кіресев О.І., Корінько М.Д., Пономаренко П.Г., Пшенична А.Ж., Устинко О.А. та інші. Але, незважаючи на велику кількість публікацій з даного питання, залишаються невирішеними ще багато проблем, пов'язаних з впровадженням та розвитком внутрішнього аудиту на великих підприємствах України.

Метою даної роботи є визначення ролі внутрішнього аудиту в діяльності підприємства, аналіз проблемних питань, які виникають в Україні у зв'язку з поширенням застосування внутрішнього аудиту на вітчизняних підприємствах та розгляд можливих шляхів вирішення цих проблем.

Виклад основного матеріалу. Внутрішній аудит – це незалежна експертна діяльність аудиторської служби суб'єкта господарювання для перевірки і оцінки адекватності, ефективності системи внутрішнього контролю та якості виконання призначених обов'язків працівниками [1]. Організовує його керівництво підприємства, яке запроваджує внутрішні правила та процедури контролю для забезпечення стабільної й ефективної діяльності підприємства, дотримання внутрішньогосподарської політики, збереження і раціонального використання активів підприємства, для перевірки та оцінки роботи окремих підрозділів, служб та об'єктів обліку.

Внутрішній аудит є однією з важливих функцій управління, яка включає облік, фінансовий аналіз і контроль, порівняння і оцінку фактично досягнутого результату з поставленими цілями і задачами

підприємства. Внутрішній аудит постійно контролює діяльність всіх об'єктів управління, виявляє причини відступу від стандартів, відхилення від поставлених цілей та сприяє оперативному усуненню виявлених порушень.

Потреба у створенні відділу внутрішнього аудиту виникає на великих підприємствах, які мають розгалужену організаційну структуру та займаються різними видами діяльності. Враховуючи великі масштаби діяльності таких підприємств, керівник не може сам контролювати всі процеси, які відбуваються, що призводить до допущення значних помилок, шахрайства, неефективного використання ресурсів. Внутрішній аудит впроваджується на підприємствах з метою підвищення ефективності їх діяльності та може принести підприємству значні переваги.

В економічно розвинутих державах внутрішньому аудиту приділяється значна увага, аудиторські комітети зобов'язані створювати всі компанії, акції яких котуються на біржі. Але в Україні даний вид аудиту ще не достатньо розвинутий як в законодавчому аспекті, так і в професійному та інституціональному аспектах. Керівництво більшості організацій не бажає використовувати внутрішній аудит, оскільки це потребуватиме певних грошових вкладень. Суспільство ще не достатньо проінформоване в важливості внутрішнього аудиту.

Проте, можна проаналізувати можливий ефект від створення служби внутрішнього аудиту та порівняти його з затратами на створення та забезпечення роботи цієї служби. На малих підприємствах створення служби внутрішнього аудиту може бути нерациональним, але на великих підприємствах ефект від її функціонування перевищуватиме витрати на її створення. Потрібні кошти на утримання такого відділу можна отримати за рахунок виявлених внутрішнім аудитом резервів підвищення ефективності роботи підприємств, зниження собівартості продукції, збільшення прибутків тощо. Слід зазначити, що ступінь складності щодо організації внутрішнього контролю повинен відповідати організаційній структурі підприємства, чисельності персоналу, розгалуженості мережі відокремлених підрозділів та ступеню централізації бухгалтерського обліку, інших характеристик підприємства.

В наш час існує багато переваг запровадження внутрішнього аудиту на підприємстві: виявлення резервів джерел фінансування підприємства; розроблення рекомендацій щодо удосконалення системи обліку на підприємстві, що призводить до економії витрат. Також ефективна система внутрішнього аудиту на підприємстві може значно підвищити інтерес інвесторів до таких підприємств [2]. У теперішній час більшість успішних фірм уже показують у звітності реальні суми доходів та витрат, так як їм необхідні інвестори, для яких першорядне значення має достовірна фінансова звітність. Але в Україні становлення внутрішнього аудиту знаходиться ще на початковому етапі розвитку, йому не приділяється потрібна увага ні в законодавчому, ні в професійному аспектах. Тому зараз виникає ряд проблем, пов'язаних з розвитком внутрішнього аудиту та впровадженням його на вітчизняних підприємствах.

Однією з основних проблем внутрішнього аудиту є відсутність його нормативного забезпечення. В Україні немає стандартів, які б регулювали функціонування внутрішнього аудиту. Існують лише нормативні документи Національного банку України, що регламентують внутрішній аудит в комерційних банках [3]. Тому певна стійкість в організації системи внутрішнього аудиту характерна лише банківській сфері, але тільки через необхідність виконання комерційними банками нормативних вимог НБУ. В інших сферах господарювання на підприємствах ще потрібно проводити роботу із створення підрозділів внутрішнього аудиту та забезпечення їх ефективного функціонування.

Ще однією проблемою є те, що незалежність внутрішнього аудиту умовна. На даний час відсутні будь-які норми, як законодавчі, так і етичні, які визначають незалежність внутрішніх аудиторів від безпосереднього впливу керівництва суб'єкта господарювання та його структурних підрозділів.

Також в Україні не існує системи підготовки професійних внутрішніх аудиторів та єдиних вимог до їх професійного та освітнього рівня.

Також достатньо важливими проблемами є:

– неправильне розуміння цілей служби внутрішнього аудиту як власниками, так і більшістю менеджерів;

– неефективність діючої нормативно-правової бази в питанні внутрішнього аудиту;

– недостатня кількість методичних розробок з аудиторського контролю;

– відсутні професійні стандарти діяльності внутрішніх аудиторів;

– відсутність кваліфікованого персоналу;

– відсутність достатнього досвіду аудиторської діяльності;

– відсутність типових форм документів внутрішнього аудиту;

– застосування неефективних методів збирання доказів;

– неефективна підготовка документації і звітності про проведену роботу і виявлених проблемах;

– неправильний порядок подання звітності аудитором, що знижує рівень незалежності;

– неефективне використання створених структур внутрішнього аудиту.

Перераховані проблемні аспекти розвитку внутрішнього аудиту в Україні призводять до меншої ефективності здійснення внутрішнього аудиту на підприємстві та до недовіри щодо такої системи на підприємстві.

Щоб удосконалити систему внутрішнього аудиту в Україні можна виконати такі заходи:

- створити професію «внутрішній аудитор»;
- формувати зацікавленість і необхідність розвитку даної професії як на рівні держави, так і на рівні підприємств різних галузей;
- здійснювати професійну підготовку фахівців з внутрішнього аудиту;
- розробити та вдосконалити нормативно-правове регулювання внутрішнього аудиту;
- сформувавши організаційну структуру служб внутрішнього аудиту;
- розробити організаційно-технологічні схеми та процедури проведення внутрішнього аудиту;
- удосконалити методологію проведення внутрішнього аудиту;

Для того, щоб усунути негативний вплив тих проблем, які виникають при впровадженні внутрішнього аудиту підприємствам необхідно взяти до уваги певні рекомендації.

У штат служби внутрішнього аудиту потрібно наймати технічно компетентний персонал, який володіє потрібними знаннями та має досвід практики і роботи в реальних умовах.

Можна мотивувати сумлінну працю аудиторів надаючи можливість переходу на більш високі посади.

Є доцільним приділяти належну увагу процесу планування проведення майбутньої аудиторської перевірки для того, щоб підвищити її ефективність.

Аудитор повинен чітко розуміти і прагнути досягти мети майбутньої перевірки.

Аудиторський звіт формується аудитором за тією формою, яка розроблена на підприємстві, оскільки стандартна форма цього документа законодавчо не визначена. Але звіт повинен відповідати вимогам об'єктивності, ясності, лаконічності, конструктивності та своєчасності [4].

Найбільш важливі аспекти, які були виявлені при аудиті, рекомендується відокремити. Порядок підписання аудиторського звіту та доведення цього документа до зацікавлених користувачів повинен бути регламентований документами, які регулюють організацію внутрішнього аудиту на підприємстві.

Важливим питанням є місце служби внутрішнього аудиту в організаційній структурі підприємства, оскільки від цього аспекту в значній мірі залежить ступінь об'єктивності результатів її діяльності. Звичайно, внутрішній аудит є залежним, підпорядкованим керівництву фірми, чим і відрізняється від зовнішнього аудиту. Але саме незалежність в організаційній структурі підприємства забезпечує його об'єктивність.

Також існує проблема з принципами, на основі яких має розвиватися внутрішній аудит на підприємствах. До таких принципів можна віднести:

- постійність – постійне функціонування внутрішнього аудиту дозволить своєчасно реагувати на порушення та відхилення від норм;
- адаптивність – підтримка балансу внутрішніх можливостей розвитку системи внутрішнього аудиту та зовнішніх можливостей, які генеруються зовнішнім середовищем;
- надійність – повинна бути встановлена надійна та дієва система внутрішнього аудиту, за що відповідає керівництво;
- саморегуляція – корегування системи внутрішнього аудиту відповідно до змін, які відбуваються на мікро- та макрорівнях.

Ефективність функціонування системи внутрішнього аудиту на підприємстві може бути забезпечена за допомогою дотримання таких вимог:

- кожен внутрішній аудитор за неалежне виконання контрольних функцій повинен нести економічну, адміністративну та дисциплінарну відповідальність;
- аудитору не можна надавати зобов'язання, не забезпечені засобами для їх виконання;
- інформація про відхилення повинна бути своєчасно представлена особам, уповноваженим приймати рішення;
- ступінь складності системи внутрішнього аудиту повинна відповідати ступеню складності підконтрольної системи;
- не можна домогтися загальної ефективності, зосередивши аудит тільки на відносно вузькому колі об'єктів;
- функції внутрішнього аудиту повинні бути розподілені між кількома особами для того, щоб уникнути зловживань.

Висновки. Зростання ролі внутрішнього аудиту зумовлено його значимістю в управлінні підприємницькою діяльністю на мікроекономічному рівні. Він є одним з важливих елементів управління підприємством.

На основі вищевикладеного можна прийти до висновку, що ефективно працююча служба внутрішнього аудиту дає підприємству цілий ряд переваг. Тому керівництву підприємства слід прагнути до підвищення ефективності діяльності цієї служби. Але, враховуючи недостатній розвиток внутрішнього аудиту в Україні, виникає ряд проблем, пов'язаних з його впровадженням на підприємствах, основними з яких є відсутність методичного забезпечення внутрішнього аудиту, неефективність діючого законодавства з даного питання, недостатня кількість кваліфікованих кадрів. Щоб подолати ці проблеми потрібно проводити відповідні заходи пов'язані із законодавчою базою, створювати умови для отримання необхідних знань аудиторами.

Необхідність росту професійності внутрішніх аудиторів проявляється у тому, що у власників та управлінців комерційних організацій зростають потреби в їх діяльності, адже ефективний внутрішній аудит є діючим засобом зниження ризику банкрутства комерційної організації та своєрідним захистом інтересів акціонерів. Внутрішні аудитори допомагають керівництву підприємства досягти визначених цілей, розширити можливості підприємства, вдосконалити його операційні процеси та знизити ризики.

В цілому внутрішній аудит має широкі можливості і є потенційно корисним для підвищення ефективності діяльності підприємства. Але внутрішній аудит не є універсальним рішенням всіх проблем підприємства. Він не може ліквідувати всі випадки помилок і зловживань на підприємстві, проте допомагає мінімізувати можливість їх виникнення.

Література

1. Кравченко В.В. Проблеми та перспективи розвитку внутрішнього аудиту в сучасних умовах господарювання / В.В. Кравченко // Наукові праці КНТУ. – 2010. – № 17. – С. 20–24.
2. Никитенко Г.О. Розвиток внутрішнього аудиту в Україні: проблеми та перспективи / Г.О. Никитенко // Економікс. – 2012. – № 7. – С. 64–69.
3. Макеєва О. Перспективи розвитку внутрішнього аудиту в Україні / О. Макеєва // Економіст. – 2010. – №6. – С. 54–57.
4. Лесько Ю.О. Необхідність та тенденції розвитку внутрішнього аудиту в Україні / Ю.О. Лесько // Економічні науки. – 2011. – № 8 (29). – С. 26–31.

Надійшла 25.12.2012; рецензент: д. е. н. Денисюк О. М.

УДК 338.435 (047.32)

Т. М. ЧЕБАН

Херсонський національний технічний університет

ДОХОДИ В СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

В статті систематизовані вимоги до змісту внутрішньогосподарської звітності, обґрунтовані фактори, які впливають на вибір системи контрольованих показників доходів, розроблені Звіти про формування доходів центрів відповідальності різних рівнів управління підприємств швейної промисловості та сформульовані практичні рекомендації до їх складання і використання.

In article requirements to the maintenance of the inraeconomic reporting are systematized, factors which influence a choice of system of the supervised indicators of incomes are proved, Reports on formation of incomes of the centers of responsibility of different levels of management of the enterprises of a clothing industry are developed and practical recommendations about their drawing up and use are formulated.

Ключові слова: доходи, управління, управлінський облік, управлінська звітність, центри відповідальності.

Вступ

Основною метою діяльності будь-якої підприємницької структури є одержання найбільшого прибутку, що безпосередньо залежить від величини доходів взагалі та їх пріоритетної частини – доходів від реалізації продукції. В умовах післякризового відновлення економіки, усталеного розподілу та насиченості товарного ринку, внутрішньогалузевої конкуренції, пріоритетності попиту на товари об'єктивно підвищуються вимоги до науково обґрунтованого управління доходами підприємств.

«Концепція управління доходами підприємства має давати змогу формувати програму перспективних заходів та рекомендувати інструменти її реалізації, спираючись на які, власники суб'єкта господарювання мали б можливість реалізовувати стратегію його розвитку та досягати поставлених цілей» [1]. Інформаційним підґрунтям обґрунтування вибору концепції управління доходами та оцінки її реалізації є облікова система підприємства, в архітектурі якої важливе місце поряд із фінансовою звітністю, в основному орієнтованою на потреби зовнішніх користувачів, посідає внутрішня управлінська звітність, яка призначена для оперативного моніторингу формування доходів в розрізі центрів відповідальності, управлінського аналізу їх відхилень від операційних бюджетів та прийняття виважених управлінських рішень.

Внутрішньогосподарська (управлінська) звітність підприємств має важливе значення для інформаційного забезпечення менеджерів різних рівнів управління, контролю їх діяльності та мотивації досягнення поставлених цілей. Тому цій проблемі присвячена значна кількість робіт науково-методичного спрямування Ф.Ф.Бутинця, Ю.А.Вериги, С.Ф.Голова, В.О.Ластовецького, Н.Цветкової, І.Б.Садовської та ін. В роботах цих авторів визначені місце та роль управлінської звітності в процесі прийняття управлінських рішень, обґрунтовані вимоги до її якості та принципи складання, відображені галузеві особливості контрольованих показників центрів відповідальності та ін. Проте майже зовсім поза увагою дослідників залишилися організаційно-методичні аспекти складання внутрішньогосподарської звітності про доходи, які є джерелом фінансового благополуччя й економічного розвитку підприємств.

зарубіжні компанії намагаються проникнути на ринок України. Тому бізнес-адміністрування потрібно також орієнтувати на міжнародний менеджмент. Попит на професіоналізм у цій галузі зі знаннями у базовій теорії на суворим практичним спрямуванням стає запорукою успішного функціонування організацій на внутрішніх ринках і глобальному бізнес-середовищі.

Висновки. Розуміння сутності, принципів бізнес-адміністрування організацій в ринкових умовах дає з однієї сторони чітке уявлення про складність задач, які постають перед підприємствами в сучасних умовах господарювання, а з іншої, – дають змогу використати бізнес-адміністрування, як інструмент менеджменту для функціонування малих підприємств України за умов фінансової кризи, обмеженості матеріальних і фінансових ресурсів, входження у світову економічну систему як рівноправних і професійних партнерів і достойних конкурентів [4].

Література

1. Саніахметова Н. О. Підприємницьке право : [навчальний посібник] / Н. О. Саніахметова. – К. : А.С.К., 2005. – 912 с.
2. Крутик А. Б. Малое предпринимательство и бизнес-коммуникации : [учебное пособие] / А. Б. Крутик, М. Д. Горенбургов. – СПб. : Изд. дом «Бизнес-пресса», 1998. – 295 с.
3. Репин В. В. Процессный подход к управлению. Моделирование и реорганизация бизнес-процессов / В. В. Репин, В. Г. Елиферов. – М. : РИА «Стандарты и Качество», 2004. – 408 с.
4. Войнаренко М. П. Конкурентна боротьба як механізм підвищення конкурентоспроможності та ефективності функціонування малих підприємств / М. П. Войнаренко, Г. І. Рзаєв // Модернізація механізмів розвитку малого і середнього бізнесу : [моногр.] / А. І. Бутенко, М. П. Войнаренко, В. І. Ляшенко та ін. : НАН України. Ін-т економіки промисловості. – Донецьк, 2011. – 326 с. – С. 140–147.

Надійшла 17.01.2013; статтю представляє д. е. н. Войнаренко М. П.

Підп. до друку 25.01.2013. Ум. друк. арк. – 22,01. Обл.-вид. арк. – 13,64
Формат 30×42/4, папір офсетний. Друк різнографією
Наклад 100, зам. № 53/13

Тиражування здійснено з оригінал-макету, виготовленого редакцією журналу “Вісник Хмельницького національного університету”.
Редакційно-видавничий центр Хмельницького національного університету
29016, м. Хмельницький, вул. Інститутська, 7/1, тел. (03822) 2-51-08